

Lovforslag nr. L 111. Fremsat den 2. december 1998 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om social pension.

(Ændret finansiering samt sygedagpenge til selvstændige erhvervsdrivende)

§ 1

I lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 632 af 22. juli 1997, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 468 af 1. juli 1998, foretages følgende ændringer:

1. I § 10, stk. 1, 1. pkt., ændres »3 ugers« til: »2 ugers«.
2. I § 10, stk. 4, 1. pkt., ændres »3 ugers« til: »2 ugers«.
3. I § 20, stk. 1, ændres »3 uger« til: »2 uger«.

§ 2

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 14. januar 1998, foretages følgende ændring:

I § 52, stk. 1, 2. pkt., ændres »50 pct.« til: »35 pct.«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1999, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. § 1, nr. 1 - 3, har virkning for sygdomstilfælde, der påbegyndes den 1. januar 1999 eller senere.

Stk. 3. § 2 har virkning for sager, hvori der træffes afgørelse om pension efter den 1. januar 1999. Såfremt kommunalbestyrelsen efter §§ 14, 16 og 18 i lov om social pension efter den 31. december 1998 træffer afgørelse om forhøjelse af en allerede tilkendt pension, har § 2 kun virkning for udgifterne til forhøjelsen.

F. t. l. vedr. dagpenge ved sygdom eller fødsel m.v.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslaget er en følge af finanslovsaftalen om finansloven for 1999. Efter forslaget vil selvstændige erhvervsdrivende medarbejdende ægtefæller få ret til sygedagpenge fra kommunen efter 2 ugers sygdom.

Forslaget om ændret finansiering af kommunernes udgifter til førtidspension skal ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag om styrkelse af den virksomhedsrettede revalideringsindsats.

Samtidig med fremsættelsen vil lovforslaget blive sendt til høring hos de kommunale parter m.fl.

Gældende regler

Lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel

Efter gældende regler har selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdende ægtefæller ret til sygedagpenge fra kommunen efter 3. ugers sygdom, medmindre de har tegnet en frivillig forsikring i Den Sociale Ankestyrelse, der giver dem ret til sygedagpenge fra kommunen fra 1. fraværsdag eller fra 3. fraværsdag afhængig af hvilken forsikring, der er tegnet.

I modsætning til de selvstændige erhvervsdrivende har lønmodtagere ret til dagpenge fra kommunen efter 2 ugers sygdom, idet privat ansatte lønmodtagere modtager sygedagpenge fra deres arbejdsgiver i de 2 første uger. Offentligt ansatte lønmodtagere modtager dagpenge fra den offentlige arbejdsgiver, lige så længe de er ansat.

Med det foreliggende forslag vil selvstændige erhvervsdrivende få ret til sygedagpenge fra kommunen efter 2 ugers sygdom i lighed med lønmodtagere.

Lov om social pension

Med henblik på at øge kommunernes tilskyndelse til i højere grad at vælge aktivrettede ydelser frem for passive ydelser foreslås at nedsætte den statslige refusionsprocent for kommunernes udgifter til førtidspension fra 50 pct. til 35 pct.

For kommunerne er tilkendelse af førtidspension på kort sigt ofte et billigere alternativ end tilkendelse af ydelser, der sigter mod forebyggelse og fastholdelse af tilknytningen til arbejdsmarkedet. Det skyldes dels

ydelsesniveauerne, dels at de aktivrettede ydelser typisk er forbundet med driftsudgifter for kommunerne. Det kan give kommunerne en utilsigtet tilskyndelse til i mindre omfang at tilbyde forebyggende og aktivrettede foranstaltninger. Med ændring i refusionsprocenten rettes der op herpå.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Sygedagpenge

Forslaget om at selvstændige erhvervsdrivende skal kunne modtage sygedagpenge fra kommunen efter 2 uger skønnes at medføre en samlet merudgift på 28 mill. kr.

Efter gældende regler skønnes der at være ca. 17.450 selvstændige, der modtager sygedagpenge efter 2 uger, fordi de har forsikret sig. Med forslaget skønnes der at være ialt ca. 20.500 selvstændige, der vil kunne modtage sygedagpenge efter 2 uger. Dette skønnes at medføre en merudgift på ca. 7 mill. kr. Herudover skønnes der at blive tale om en mindreindtægt på ca. 21 mill. kr. som følge af en reduktion af forsikringspræmierne til den frivillige forsikringsordning.

De økonomiske konsekvenser af forslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Førtidspension

Kommunerne finansierer i dag 50 pct. af udgifterne til førtidspension til personer under 60 år tildelt efter 1992 og 50 pct. af udgifterne til førtidspension til personer i alderen fra 60 til 67 år tildelt efter 12. juni 1997. De kommunale udgifter til førtidspension har været gradvist stigende siden 1992 og udgør i budget 1998 ca. 4,5 mia. kr. Ved uændret tilkendelsesmønster og med den nuværende refusionsprocent på 50 pct. skønnes det, at de kommunale udgifter i løbet af en 15-20-årig periode vil stige til omkring 14 mia. kr. som følge af den gradvise indfasning af kommunernes ændrede finansiering på området.

Forslaget om nedsættelse af den statslige refusionsprocent fra 50 pct. til 35 pct. vil alene have virkning

for førtidspensioner, som tilkendes efter lovens ikrafttræden. Omlægningen vil dermed de første år kun give anledning til en forholdsvis begrænset stigning i kommunernes finansieringsandel på området. Med uændret tilkendelsesmønster udgør de kommunale mindreindtægter, som følge af refusionsnedsættelsen, det første år omkring 170 mill. kr.

Efter en 5-årig periode kan det beregningsmæssigt forudsættes, at nedsættelsen af refusionsprocenten fra 50 pct. til 35 pct. isoleret set vil medføre en stigning i de kommunale udgifter på samlet ca. 1,7 mia. kr., under forudsætning af, at det nuværende tilkendelsesmønster ikke ændres. Som anført i de generelle bemærkninger til lovforslaget er det imidlertid regeringens vurdering, at der med en styrkelse af den forebyggende indsats vil ske et fald i antallet af nytilkendelser.

Kommunerne vil under ét blive kompenseret for de kommunale merudgifter via den kommunale budgetgaranti, som indebærer, at det kommunale statstilskud korrigeres for den løbende ændring i de kommunale udgifter til kontanthjælp og førtidspension m.v.

Ifølge finanslovsaftalen for 1999 fremgår det, at det med henblik på at sikre, at de årlige udsving i byrdefordelingen mellem kommunerne ikke bliver større end ventet, skal undersøges, om der er behov for en supplerende overgangsordning. Spørgsmålet vil blive overvejet i Indenrigsministeriets finansieringsudvalg.

I de kommuner, hvor der i de kommende år bliver tale om et forholdsvis højere antal tilkendelser i forhold til andre kommuner, vil kommunen kunne få en vis merudgift, idet kompensationen for de samlede kommunale merudgifter indgår i det generelle statstilskud m.v., og dermed ikke direkte er knyttet til den enkelte kommunes merudgift. Dette er et generelt for-

hold ved lovændringer, der kompenseres via det generelle statstilskud.

For den enkelte kommune vil virkningen afhænge af den kommende tilgang i antallet af førtidspensionister, og vurderingen heraf er således behæftet med en vis usikkerhed. Virkningen af refusionsomlægningen kan belyses ud fra det nuværende tilkendelsesmønster, men forskellene mellem kommunerne vil kunne ændre sig i de kommende år. I de kommuner, hvor der i dag er et forholdsvis højt antal tilkendelser, vil en opprioritering af den forebyggende indsats kunne have en forholdsvis stor effekt på tilkendelsesmønsteret.

Baseret på det nuværende tilkendelsesmønster er det regeringens vurdering, at de isolerede virkninger ved en nedsættelse af refusionsprocenten vil have forholdsvis begrænsede byrdefordelmæssige virkninger.

Indenrigsministeriet har foretaget en beregning på baggrund af tilkendelsesmønsteret i 1998, som viser, at 4 kommuner ved et uændret antal tilkendelser vil have et tab på omlægningen, der efter en 5-årig periode svarer til 0,2-0,3 skattepoint. For 30 kommuner udgør tabet mellem 0,1 og 0,2 skattepoint. For de kommuner, der har gevinst på omlægningen, viser beregningen, at gevinsten for disse kommuner er meget begrænset, og udgør for alle kommuner under 0,1 skattepoint.

De økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Erhvervs-mæssige og miljømæssige konsekvenser eller administrative konsekvenser for borgerne og forholdet til EU-retten

Forslaget har ingen miljømæssige eller erhvervs-mæssige konsekvenser.

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		Stat: merudgift vedr. selvstændige erhvervsdrivende på 28 mill. kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	-	yderst begrænset
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	mindre udgift til frivillig forsikring på ca. 21 mill. kr.	-
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	ingen	ingen.
Miljømæssige konsekvenser	ingen	ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	ingen	ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

*Bemærkninger til enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1-3.

Med de foreslåede ændringer vil selvstændige erhvervsdrivende, når de opfylder sygedagpengelovens alm. betingelser, have ret til dagpenge fra kommunen i lighed med lønmodtagere efter 2 ugers sygdom medmindre de har tegnet en frivillig forsikring, der giver dem ret til dagpenge fra kommunen fra 1. eller 3. fraværsdag.

Til § 2

For at øge kommunernes tilskyndelse til en tidlig, forebyggende og aktivrettet indsats foreslås den statslige refusion af kommunernes udgifter til pension efter §§ 14, 16 og 18 nedsat fra 50 pct. til 35 pct.

For kommunerne er tilkendelse af førtidspension ofte et billigere alternativ end tilkendelse af ydelser, der sigter mod forebyggelse og fastholdelse af tilknytningen til arbejdsmarkedet. Det skyldes dels ydelsesniveauerne, dels at de aktivrettede ydelser typisk er forbundet med driftsudgifter for kommunerne. Det kan give kommunerne en utilsigtet tilskyndelse til i mindre omfang af tilbyde mere forebyggende og ak-

tivrettede foranstaltninger. Med en ændring af refusionsprocenten rettes der op herpå.

Der henvises i øvrigt til de økonomiske bemærkninger til lovforslaget.

Til § 3

Til stk. 1-2

En ikrafttræden pr. 1. januar 1999 af bestemmelsen om, at selvstændige erhvervsdrivende skal have ret til dagpenge fra kommunen efter 2 ugers sygdom vil betyde, at der skal ske en omberegning af forsikringspræmien for ca. 120.000 forsikrede. Dette skyldes opkrævningsterminen i den frivillige forsikring. De forsikrede har således pr. 1. januar 1999, hvor loven træder i kraft betalt forsikringspræmien til og med den 31. marts 1999. Denne forsikringspræmie omfatter de 3 første uger af sygefraværet.

Til stk. 3

Ændringen af statens refusion til 35 pct. af kommunernes udgifter til pension efter §§ 14, 16 og 18 i lov om social pension foreslås at skulle træde i kraft den 1. januar 1999 med virkning for alle pensioner, der tilkendes efter denne dato. Såfremt der tilkendes en forhøjelse af en allerede tilkendt pension, afholder staten 35 pct. af forhøjelsen.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 10. Personer, der har indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, har ret til dagpenge fra kommunen fra 1. fraværsdag efter 3. ugers sygdom. Er der tegnet et frivillig sikring efter § 20, har vedkommende ret til dagpenge fra 3. fraværsdag efter sygdommens indtræden. Betales en forhøjet præmie, jf. § 29, indtræder retten fra 1. fraværsdag.

§ 10 - - -

Stk. 4. Sygdomstilfælde skal anmeldes til kommunen senest en uge efter 3 ugers sygdom. Personer, der har sikret sig dagpenge fra første fraværsdag, skal anmelde sygdomstilfældet senest en uge efter denne dag.

§ 20. Personer, der har indtægt ved selvstændig erhvervsvirksomhed, kan sikre sig dagpenge fra kommunen i de første 3 uger af sygeperioden.

§ 52. Staten afholder kommunernes udgifter til pension efter §§ 12 og 16 til personer, der er fyldt 67 år. Kommunernes udgifter til pension efter §§ 14, 16 og 18 til personer under 67 år afholdes af staten med 50 pct.¹¹⁾

Lovforslaget

§ 1

I lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 632 af 22. juli 1997, som ændret senest ved § 5 i lov nr. 468 af 1. juli 1998 foretages følgende ændringer:

1. I § 10, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres » 3 uger« til »2 uger«.

2. I § 10, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »3 uger« til »2 uger«.

3. I § 20, *stk. 1*, ændres »3 uger« til »2 uger«.

§ 2

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 14 januar 1998, foretages følgende ændring:

I § 52, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres »50« til »35«.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1999, jf. dog stk. 2-3.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 2. § 1, nr.1-3, har virkning for sygdomstilfælde, der påbegyndes den 1. januar 1999 eller senere.

Stk. 3. § 2 har virkning for sager, hvori der træffes afgørelse om pension efter den 1. januar 1999. Såfremt kommunalbestyrelsen efter §§ 14, 16 og 18 i lov om social pension efter den 31. december 1998 træffer afgørelse om forhøjelse af en allerede tilkendt pension, har § 2 kun virkning for udgifterne til forhøjelsen.

Til lovforslag nr. L 111. Skriftlig fremsættelse (2. december 1998)

Socialministeren (Karen Jespersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om social pension. (Ændret finansiering samt sygedagpenge til selvstændige erhvervsdrivende).

(Lovforslag nr. L 111).

Det foreliggende forslag indbærer, at selvstændige erhvervsdrivende får ret til dagpenge fra kommunen, når de har været syge i 2 uger.

Dette betyder samtidigt, at den frivillige forsikring de kan tegne alene omfatter de 2 første sygeuger mod i dag 3 uger.

Endelig forslås refusionsprocenten i lov om social pension ændret, således at kommunerne selv skal afholde 65 pct. af udgifterne til førtidspension.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til Tingets hurtige og velvillige behandling.